

Δήλωση

Δήλωση σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο πλαίσιο της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Εγκρίθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2020

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων ενέκρινε την ακόλουθη δήλωση:

Η παρούσα δήλωση ακολουθεί την έγκριση, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενός σχεδίου δράσης¹ για ολοκληρωμένη ενωσιακή πολιτική με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και την έναρξη δημόσιας διαβούλευσης² τον Μάιο του 2020.

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης, η Επιτροπή σκοπεύει να υποβάλει νέες νομοθετικές προτάσεις κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021 με στόχο, μεταξύ άλλων, την έκδοση ενός ενιαίου εγχειριδίου κανόνων σχετικά με τα εν λόγω θέματα (ήτοι έναν κανονισμό ή μια λεπτομερέστερη αναθεωρημένη οδηγία), τη διασφάλιση της εποπτείας σε επίπεδο ΕΕ (είτε με την εκχώρηση νέων εξουσιών σε υφιστάμενο οργανισμό της ΕΕ είτε με τη σύσταση νέου ειδικού φορέα) και τη θέσπιση ενός μηχανισμού στήριξης και συντονισμού για τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

¹ Σχέδιο δράσης για ολοκληρωμένη ενωσιακή πολιτική με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, 7 Μαΐου 2020, διαθέσιμο στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/info/publications/200507-anti-money-laundering-terrorism-financing-action-plan_en.

² Είναι δυνατή η πρόσβαση στη διαβούλευση στη σελίδα <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12176-Action-Plan-on-anti-money-laundering/public-consultation>.

Τα εφαρμοστέα μέτρα σε σχέση με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες³ περιλαμβάνουν πολύ ευρείες και εκτεταμένες υποχρεώσεις από την πλευρά των παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των άλλων υπόχρεων οντοτήτων, ήτοι την υποχρέωση να προσδιορίζουν και να γνωρίζουν τους πελάτες τους, να παρακολουθούν τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω των υπηρεσιών τους και να αναφέρουν τυχόν ύποπτες συναλλαγές. Επιπλέον, η νομοθεσία προβλέπει μεγάλες περιόδους διατήρησης των δεδομένων⁴. Τα μέτρα αυτά καλύπτουν το σύνολο του ευρωπαϊκού κλάδου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, επηρεάζουν, συνολικά, όλα τα πρόσωπα που χρησιμοποιούν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, κάθε φορά που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αυτές.

Το ΕΣΠΔ, και πριν από αυτό η ομάδα εργασίας του άρθρου 29, έχουν επανειλημμένα επισημάνει στο παρελθόν τις προκλήσεις που θέτουν τα εν λόγω μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων.⁵ Η επικείμενη επικαιροποίηση της νομοθεσίας αποτελεί ευκαιρία για την εξέταση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και στα μέτρα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς και τη συγκεκριμένη εφαρμογή τους στην πράξη.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ τονίζει ότι η σκοπούμενη επικαιροποίηση του πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες δεν πρέπει να πραγματοποιηθεί χωρίς επανεξέταση της σχέσης που υφίσταται ανάμεσα στα μέτρα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τα δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης, η συνάφεια και η ακρίβεια των δεδομένων που συλλέγονται διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο. Πράγματι, το ΕΣΠΔ είναι πεπεισμένο ότι η στενότερη διασύνδεση μεταξύ των δύο δεσμών κανόνων αναμένεται να ωφελήσει τόσο την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όσο και την αποτελεσματικότητα του πλαισίου καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ επαναλαμβάνει την ανάγκη για θέσπιση σαφούς νομικής βάσης για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία θα ορίζει τους σκοπούς και τα όρια της εν λόγω επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, ειδικότερα σε ό,τι αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών και τις διεθνείς διαβιβάσεις δεδομένων, όπως έχει επισημάνει ο ΕΕΠΔ στη γνωμοδότησή του σχετικά με το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

³ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2015 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018.

⁴ Η περίοδος διατήρησης των δεδομένων είναι πέντε έτη μετά το τέλος της επιχειρηματικής σχέσης (άρθρο 40 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849). Όταν η επιχειρηματική σχέση καλύπτει μόνο μεμονωμένη συναλλαγή, η περίοδος διατήρησης είναι πέντε έτη. Όταν υπάρχει μακροχρόνια επιχειρηματική σχέση, όπως είναι η σχέση μεταξύ μιας τράπεζας και των πελατών της, η περίοδος διατήρησης συχνά εκτείνεται σε αρκετές δεκαετίες. Τα κράτη μέλη μπορούν να παρατείνουν τις περιόδους διατήρησης κατά πέντε επιπλέον έτη.

⁵ Βλ., για παράδειγμα, Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, Γνώμη 14/2011 σχετικά με θέματα προστασίας δεδομένων που συνδέονται με την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, διαθέσιμη στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp186_el.pdf.

για ολοκληρωμένη ενωσιακή πολιτική με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁶.

Το ΕΣΠΔ θεωρεί εξαιρετικά σημαντικό τα μέτρα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες να είναι συμβατά με τα δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις αρχές της αναγκαιότητας των μέτρων αυτών σε μια δημοκρατική κοινωνία και της αναλογικότητάς τους, καθώς και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμμετάσχει στη διαδικασία εκπόνησης κάθε νέας νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ήδη από τα αρχικά της στάδια, με σκοπό την παροχή νομικών συμβουλών σχετικά με ορισμένα βασικά σημεία από πλευράς προστασίας των δεδομένων, με την επιφύλαξη της διαβούλευσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 42 του κανονισμού 2018/1725 σε μεταγενέστερο στάδιο. Το ΕΣΠΔ είναι επίσης έτοιμο να συμβάλει στις συζητήσεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.

Στο μέλλον, το ΕΣΠΔ είναι διατεθειμένο να συμμετάσχει και να δώσει τη γνώμη του εγκαίρως σε ευρωπαϊκούς ή διεθνείς ρυθμιστικούς φορείς ή σε φορείς καθορισμού προτύπων - όπως είναι η ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF), η οποία επί του παρόντος προεδρεύεται από κράτος μέλος της ΕΕ - πριν από την έκδοση των αναθεωρημένων συστάσεών τους.

Για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Η Πρόεδρος

(Andrea Jelinek)

⁶ Γνώμη 5/2020 του ΕΕΠΔ σχετικά με το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ολοκληρωμένη ενωσιακή πολιτική με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, σημείο 26, 23 Ιουλίου 2020.